

„... örök és maradandó voltáról”

Balassi Bálint versei a Neumann-házban az emlékév múltán is

SUDÁR Annamária

„Nem szeretem az emlékéveket, mert sosem érik el a céljukat!” – mondta egy középiskolai magyartanár ismerősöm. – „A 2004-es Balassi év viszont tudott újat hozni a számomra is, aki eddig is elfogódottan szerettem a költőt” – folytatta. – „Nyomon követve az év rendezvényeit, figyelve újdonságait, – köztük a Neumann-ház új szolgáltatását, a Balassi Bálint Virtuális Kiállítást is <http://balassi.neumann-haz.hu/> –, hűsbavágó és élő lett az órákon gyakran ismételt igazság, hogy Balassi költészetében megelevenednek a petrarcista-humanista fordulatok, nagy erővel telnek meg a költői formák. A virtuális kiállítás oldalait böngészve megélt élménnyé vált, hogy Ady Endréig kellett várni, amíg újra olyan örök érvényűen, izzó szenvedéllyel és személyesen tudott költő hitről és hitetlenségről, bűnről és bűnbánatról, istenkeresésről, szerelemről és hazáról beszélni, mint Gyarmati Balassi Bálint, magyar főúr a 16. században.”

Mi tagadás, nagy öröm, ha a szerkesztők elképzeléseit visszaigazolja a felhasználó!

A Neumann-ház a NKÖM pályázatán elnyert támogatásból és saját forrásainak felhasználásával reprezentatív, multimédiás szolgáltatást készített, új digitális oktatási segédanyaggal tisztelegve a „szerelem és az istenszeretet költője”, a Shakespeare-kortárs Balassi Bálint születésének 450., halálának 410. évfordulója előtt.

Az ingyenesen elérhető „kiállítás” virtuális oldalai megkönnyíthetik a 16. századi szövegek befogadását, szem előtt tartva a ténytet, hogy dallam és szöveg szorosan összetartoztak a régi irodalomban. A nagy szélsőségeket, szenvedélyeket átvehetőbben tolmácsolja az élő emberi hang a befogadónak, mint a „csak olvasható” változat. Különösen fontos ez akkor, amikor tanárok, szülők és diákok közös tapasztalata, hogy majd fél évezred távolából nem,

Virtuális kiállítás Balassi Bálint tiszteletére - Microsoft Internet Explorer

Fájl Szerkesztés Nézet Kedvencek Eszközök Súgó

← Vissza → Keresés Kedvencek Multimédia

Cím <http://balassi.neumann-haz.hu/index.html> Ugrás Hivatkozások

VIRTUÁLIS KIÁLLÍTÁS BALASSI BÁLINT TISZTELETÉRE

születése 450., halála 410. évfordulója alkalmából

Balassi Bálint verseinek elektronikus változata a Balassi Kiadó Régi Magyar Könyvtár sorozatában 1993-ban megjelent Balassi Bálint verses című kötet alapján készült.

BEVEZETŐ

A leendő magyartanárokra, miután egyetemi képzésük első felében régiségárguldtak a középkor, a reneszánsz, a reformáció, a protestáns humanizmus és a kezdődő katolikus megújulás irodalmának tárgyalásán, még egy, a 16. század végén magasodó, páratlan életmű megértése vár:

BALASSI BÁLINTÉ.

Vers Hanganyag Ibléte...

Nyitó oldal Köszönet Copyright Neumann-ház

Kész Internet

vagy csak igen nehezen „szólalnak meg” a régi magyar irodalom szövegei. Egy-egy vers énekelt változata (Balassi Bálint sok verse egykori „slágerek” dallamára komponált „szöveg”), segítheti az értő befogadás előkészítését. A virtuális kiállítás kitűnően szolgálhatja a középiskolai tanárok munkáját is, mivel oktatási segédanyagként mind a diákok, mind a tanárok közelebb kerülhetnek általa a 16. századi magyar nyelvhez.

A Neumann-ház 2004 decemberére elkészült új szolgáltatásának szövegtörzse a lehető legjobb papír alapú szövegtörzés felhasználásával készült. Balassi Bálint verseinek elektronikus változata a Balassi Kiadó Régi Magyar Könyvtár című sorozatában 1993-ban megjelent, Kőszeghy Péter és Szentmártoni Szabó Géza nevével fémjelzett *Balassi Bálint versei* című kötet alapján készült. Előzetes megállapodásaink értelmében elkészítettünk, átvettünk és megvettünk számos hanganyagot. A közzé-

tett énekelt változatok különböző interpretációi felmutatják az éneklési- és előadásmódok közötti különbséget, így a versek címei alatt olvasható „ad notam” jelzések eleven élettel telnek meg.

Kobzos Kiss Tamás 20, Kecskés András és együttese 24 felvétele hallgatható meg a virtuális kiállítás részeként. A Csörsz Rumen István vezette Musica Historica új lemezének felvételei is elérhetők a Neumann-ház Balassi-oldaláról az együttes honlapjára mutató ugrópontok által (<http://musicahistorica.hu/balassi.html>).

2004-ben jelent meg a Misztrál együttes *Mezőn széllel járók* című lemeze, amelynek 12 Balassi feldolgozása szintén része a virtuális kiállításnak. Huzella Péter előadásában az *Adj már csendességet* című költemény megzenésített változata is meghallgatható az új szolgáltatás keretében.

Szabó András előadóművész és Lázár Csaba szín-
művész előadásában 18 vers új hangfelvétele is el-
készült.

A virtuális kiállítás jelenleg 58 Balassi Bálint költe-
ményhez kínál összesen 109 hanganyagot, számos
esetben akár négy különböző zenei feldolgozásban
is. Valóban különleges élményt kínál pl. az *Adj
már csendességet* című vers több különböző változa-
ta; a régi zenét képviselő Kobzos Kiss Tamás éneké-
vel, Huzella Péter új feldolgozásában, vagy a
Misztrál együttes előadásában.

A *Borivóknak való* és a *Júliát hasonlítja a szerelem-
hez...* című versek Lázár Csaba és Szabó András
előadásában egyaránt szerepelnek a „kiállítás” olda-
lain.

A költemények többféle feldolgozásának együttes
felmutatása hiánypótló szerepet is betölt, mivel az
interneten nem lehetett eddig a versek szövegéhez,
a művészek által elmondott változatokhoz és külön-
böző zenei feldolgozásokhoz együttesen hozzáférni.
Sajnálatos tény azonban, hogy az anyagi lehetősé-
gek szűkös volta miatt, nem szerepelhet minden
versnél hangzó anyag.

Elképzeléseink szerint kívánatos lenne, ha minden
Balassi versszövegnél legalább egy előadó tolmácsolásában szerepelne a szöveg, a későbbiekben pedig,
ha minden vers mellett *több* nívós előadó tolmácsolásában is meghallgatható lenne a költemény, vala-

mint ha további énekelt változatok is helyet kaphat-
nának a gyűjteményben.

Balassi Bálint költészete és alakja mindmáig ihlető
forrás. Juhász Gyulától Orbán Ottóig, Nagy László-
tól Tandori Dezsőig számos művész idézte meg a
költő és katona életét és költészetét. Áttekintve a
gazdag kínálatot, indulásként 30 költemény került
az ún. „...*ihlette*” oldalra. A válogatás Kecskeméti
Gábor irodalomtörténész munkája. A költemények
egy csoportjának szövege már rendelkezésre állt a
Neumann-ház Bibliotheca Hungarica Internetiana
(BHI) elnevezésű Magyar Szövegtárában, vagy a Di-
gitális Irodalmi Akadémia (DIA) 63 kortárs szerző
életművét feldolgozó gyűjteményében. További 15
kortárs mű közlésére szereztük meg az engedélyt.
Így került a gyűjteménybe – többek között – Géczi
János, Kovács András Ferenc vagy Utassy József
egy-egy verse is.

A honlap látványtervét – a szennai templom virág-
motívumainak felhasználásával – Vertel Beatrix
grafikusművész tervezte.

A virtuális kiállítás műfaja számos további lehetősé-
get kínál. Csak remélni tudjuk, hogy az emlékev
múltán is lesz mód bővíteni az oldal szolgáltatása-
it, hogy a most elérhető összes Balassi vers, a 109
hanganyag, valamint 30 kortárs költő Balassit idé-
ző verse mellett újabb értékekkel gyarapodhat a
Neumann-ház gyűjteménye.

